

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन प्रशिक्षण संस्था, पुणे मान्यताप्राप्त

संबोधी अकादमी, औरंगाबाद

महाराष्ट्र अराजपत्रित सेवा (गट ब व गट क) पूर्व परीक्षा

सराव पेपर

१) संयुक्त राष्ट्र महासभेने सरकारच्या प्रस्तावावर २०२२ हे वर्ष शाश्वत पर्वतीय विकासाचे आंतरराष्ट्रीय वर्ष म्हणून घोषित केले.

१) भूतान प्रजासत्ताक २) तुर्की प्रजासत्ताक ३) चीन प्रजासत्ताक ४) किर्गिझ प्रजासत्ताक

1) The United Nations General Assembly declared the year 2022 as the International Year of Sustainable Mountain Development, at the proposal of the Government of the

1) Republic of Bhutan 2) Turkish Republic 3) Republic of China 4) Kyrgyz Republic

२) खालीलपैकी कोणती विधाने चूक आहेत ?

अ) शेर्पा हा देशाच्या किंवा सरकारच्या प्रमुखाचा वैयक्तिक प्रतिनिधी असतो जो आंतरराष्ट्रीय शिखर परिषदेची तयारी करतो.

ब) सुरेश प्रभू हे जी २० शिखर परिषदेसाठी पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी नियुक्त केलेले पहिले शेर्पा होते.

क) शेर्पा शिखर परिषदेद्वारे नियोजन, वाटाघाटी आणि अंमलबजावणी कार्यामध्ये सहभागी झालेले असतात.

ड) शेर्पाची निवड मंत्रिमंडळातील सदस्यामधून केली जाते.

पर्यायी उत्तरे :

१) (ब) आणि (ड) फक्त २) (अ) आणि (क) ३) फक्त (ड) ४) (अ), (ब) आणि (क)

2) Which of the following statements are NOT correct?

a) A sherpa is the personal representative of a head of state or government who prepares an international summit.

b) Suresh Prabhu was the first sherpa appointed by Prime Minister Narendra Modi for the G20 summit.

c) The Sherpa engages in planning, negotiation and implementation tasks through the Summit.

d) The Sherpa will be selected from the Cabinet only

Answer Options :

1) (b) and (d) only 2) (a) and (c) 3) only (d) 4) (a), (b) and (c)

३) खालीलपैकी कोणत्या संस्थेने 'फास्ट अँड सिक्युअर्ड ट्रान्समिशन ऑफ इलेक्ट्रॉनिक रेकॉर्डस् (FASTER)' हा डिजिटल प्लॅटफॉर्म सुरू केला ?

१) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया

२) सुप्रीम कोर्ट ऑफ इंडिया

३) इलेक्शन कमिशन ऑफ इंडिया

४) सेंट्रल ब्यूरो ऑफ इन्व्हेस्टीगेशन

3) Which of the following institutes launched the digital platform "Fast and Secure Transmission of Electronic Records (RAAD)"?

1) Reserve Bank of India

2) Supreme Court of India

3) Election Commission of India

4) Central Bureau of Investigation

४) केंद्रीय मंत्रिमंडळाने बाल न्याय, काळजी आणि संरक्षण आणि मुलांचा कायदा २०१५ मध्ये सुधारणांना मंजुरी दिली. या संदर्भात खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे/आहेत ?

अ) या दुरुस्तीनंतर, जिल्ह्यांचे बाल संरक्षण युनिट हे जिल्हा दंडाधिकारी (डीएम) यांच्या देखरेखेखाली कार्य करेल.

ब) जिल्हा दंडाधिकारी स्वतंत्रपणे बालकल्याण समिती आणि विशेष बाल पोलिस युनिटचे मूल्यांकन करू शकतात.

क) जिल्हा दंडाधिकारी यांनी बाल संगोपन संस्थेची क्षमता आणि पार्श्वभूमी तपासल्यानंतर त्यांची नोंदणीसाठी शिफारस केली जाईल.

पर्यायी उत्तरे :

१) (अ) आणि (ब) फक्त २) (अ) आणि (क) ३) (ब) आणि (क) ४) (अ), (ब) आणि (क)

- 4) Recently the Union Cabinet approved the amendments to the Juvenile Justice, Care and Protection and Children Act 2015. In this regard which of the following statements is/are correct?
- a) After this amendment, the Child Protection Unit of districts will function under the District Magistrate (DMs).
- b) DMs can independently evaluate Child Welfare Committee and the Specialised Juvenile Police Unit.
- c) He can check the capacity and background of the Child Care Institute, following which they will be recommended for registration.

Answer option :

- 1) (a) and (b) only 2) (a) and (c) 3) (b) and (c) 4) (a), (b) and (c)

- ५) खालीलपैकी कोणती जोडी बरोबर जुळली आहे ?
- अ) बराक ८ – हे फ्रिगेट्सला जोडलेले लांब पल्ल्याचे जमिनीवरून हवेत मारा करणारे क्षेपणास्त्र आहे
- ब) के ४ – हे अरिहंतला बसवले जाणारे एक बॅलेस्टिक क्षेपणास्त्र आहे
- क) आकाश – हा जमिनीवरून हवेत मारा करणाऱ्या, रडारने युक्त अशा ४ मध्यम पल्ल्याच्या क्षेपणास्त्रांचा समूह आहे
- ड) नाग – हे थर्मोसेन्सिटिव्ह क्षेपणास्त्र असून ते पाणबुड्यांवर वापरले जाऊ शकते

पर्यायी उत्तरे :

- १) (अ) आणि (ब) फक्त २) (अ),(ब) आणि (क) ३) (अ),(ब) आणि (ड) ४) (अ),(ब), (क), (ड)

- 5) Which of the following pairs are correctly matched?
- a) Barak-8 – It is long range surface to air missile attached to frigates
- b) K-4 – It is a Ballistic missile which will be fitted to Arihant
- c) Akash – It is a group of four medium range surface to air missile along with a radar
- d) Nag – It is thermo sensitive missile, it can be used against submarines

Answer option :

- 1) (a) and (b) only 2) (a), (b) and (c) 3) (a), (c) and (d) 4) (a), (b), (c), (d)

- ६) “ भारताच्या इफ्फीचे स्थायी यजमानापद मिळालेले राज्य, मोफत पाणी योजना सुरू करणारे पहिले राज्य, भारतातले पहिले रेबीज मुक्त राज्य, येथील खोला मिर्चीला ‘जीआय नामांकन’ प्राप्त झालेले राज्य.” हे वर्णन खालीलपैकी कोणत्या राज्याशी संबंधित आहे ?

- १) महाराष्ट्र २) गोवा ३) केरळ ४) दिल्ली

- 6) “Permanent host state for IIFI of India, first state to start free water scheme, first rabies free state in India, Khola Mirchi here has received GI nomination” This description relates to which of the following states?

- 1) Maharashtra 2) Goa 3) Kerala 4) Delhi

- ७) अयोग्य कथन/ने ओळखा.

- अ) आंतरराष्ट्रीय बुकर पारितोषिक जिंकणारे टॉम्ब ऑफ सॅण्ड हे एखाद्या भारतीय भाषेत लिहिलेले पहिले पुस्तक आहे.
- ब) गीतांजली श्री यांनी लिहिलेल्या आणि डेसी रॉकवेलने अनुवादित केलेल्या टॉम्ब ऑफ सॅण्ड या अनुवादित ग्रंथाला २०२२ चा आंतरराष्ट्रीय बुकर पुरस्कार मिळाला.

पर्यायी उत्तरे :

- १) फक्त अ २) फक्त ब ३) अ व ब दोन्ही ४) वरीलपैकी नाही

- 7) Select the incorrect sentences.
- a) Tomb of Sand is the first book originally written in any Indian language to win the International Booker Prize.
- b) Tomb of Sand, written by Geetanjali Shree and translated by Daisy Rockwell, won the 2022 International Booker Prize for translated fiction.

Answer options:

- 1) Only a 2) Only b 3) Both a and b 4) None of the above

- ८) राष्ट्रीय वायू गुणवत्ता निर्देशांकाच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?
- अ) स्वच्छ भारत अभियानांतर्गत हा निर्देशांक २०११ मध्ये सुरू करण्यात आला
- ब) हा "एक क्रमांक- एक रंग- एक वर्णन" म्हणून रेखांकित केला गेलेला निर्देशांक आहे.
- क) सद्य निर्देशांक १२ प्रदूषकांवर आधारित आहे
- ड) ४०१-५०० च्या दरम्यानची हवा गुणवत्ता श्रेणी गंभीर प्रभाव टाकणारी मानली जाते.

पर्यायी उत्तरे :

- १) (अ) आणि (ब) फक्त २) (अ),(ब) आणि (क) ३) (ब),(क) आणि (ड) ४) (अ),(ब), (क), (ड)

- 8) Which of the following statements are correct regarding National Air Quality Index?
- a) This Index was launched in the year 2014 under Swatchh Bharat Abhiyan
- b) It is outlined as One Number- One Colour- One Description.
- c) The current measurement index is based on 12 pollutants
- d) Air Quality Range index ranging between 401-500 is considered as severe impact

Answer option :

- 1) (a) and (b) only 2) (a), (b) and (c) 3) (b), (c) and (d) 4) (a), (b), (c), (d)

- ९) "राष्ट्रीय जंतनाशक दिना" संदर्भात खालीलपैकी कोणती विधान/ने चूक आहे/त ?
- अ) कृमी संसर्गाबद्दल जागरूकता निर्माण करण्यासाठी संपूर्ण भारतभर साजरा केला जाणारा हा द्विवार्षिक कार्यक्रम आहे.
- ब) जंतुरोगास मृदा प्रसारित हेल्मिंथ विकार असेही म्हणतात
- क) जागतिक आरोग्य संघटनेने उपचारासाठी अल्बेंडाझोल टॅब्लेटचा वापर करण्यास मान्यता दिली आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- १) (अ) फक्त २) (अ) आणि (क) ३) (ब) आणि (क) ४) (अ), (ब) आणि (क)

- 9) Which of the following statements are correct regarding National Deworming Day?
- a) This is a Biannual event celebrated across India to create awareness about worm infections.
- b) This is also known as Soil Transmitted Helminths
- c) The World Health Organization has approved the use of Albendazole Tablet for the treatment.

Answer option :

- 1) (a) only 2) (a) and (c) 3) (b) and (c) 4) (a), (b) and (c)

- १०) खालीलपैकी कोणती जोडी पुरस्काराबाबत योग्य आहे/त ?
- (अ) प्रधानमंत्री राष्ट्रीय बाल पुरस्कार पुरस्कार महिला आणि बालकल्याण मंत्रालयाद्वारे दिले जातात
- (ब) सांस्कृतिक मंत्रालय नागरी पुरस्कार (पद्म पुरस्कार) घोषित करत.

पर्यायी उत्तरे :

- १) (अ) फक्त २) (ब) फक्त
- ३) दोन्ही (अ) आणि (ब) ४) दोन्हीही (अ) किंवा (ब) नाही

- 10) Which of the following pairs is/are correct regarding awards?
(A) Pradhan Mantri Rashtriya Bal Puraskar awards are instituted by the Ministry of Women and Child Welfare
(B) Ministry of Culture declares the Civilian awards (Padma Awards)

Answer Options :

- 1) (a) only 2) (b) only 3) Both (a) and (b) 4) Neither (a) nor (b)

- ११) भारत सरकारच्या खर्च विभागाद्वारे स्थापन करण्यात आलेल्या नागरी स्थानिक संस्था सुधारणा पूर्ण करणारे गोवा हे सहावे राज्य ठरले. इतर पाच राज्ये कोणती ?
१) आंध्र प्रदेश, कर्नाटक, केरळ, गुजरात आणि महाराष्ट्र
२) केरळ, पश्चिम बंगाल, ओडिशा, बिहार आणि झारखंड
३) छत्तीसगड, ओडिशा, हिमाचल प्रदेश, पंजाब आणि अरुणाचल प्रदेश
४) आंध्र प्रदेश, तेलंगणा, मध्य प्रदेश, राजस्थान आणि त्रिपुरा
- 11) Goa has become the sixth state to complete the Urban Local Bodies Reforms which were set up by Department of Expenditure, Government of India. Which are the other five states?
1) Andhra Pradesh, Karnataka, Kerala, Gujarat and Maharashtra
2) Kerala, West Bengal, Odisha, Bihar and Jharkhand
3) Chhattisgarh, Odisha, Himachal Pradesh, Punjab and Arunachal Pradesh
4) Andhra Pradesh, Telangana, Madhya Pradesh, Rajasthan and Tripura
- १२) ही पहिली खाजगी भारतीय कंपनी आहे जिने भारतात सॉलिड प्रोपल्शन रॉकेट इंजिन नावाची यशस्वी चाचणी घेतली.
१) स्कायरूट एरोस्पेस, कलाम-५ २) स्कायस्पेस एरो सिस्टम्स, विजय-१
३) SSRY, विक्रम-५ ४) वरीलपैकी काहीही नाही
- 12) is the first private Indian company which successfully testfired a solid propulsion rocket engine named
1) Skyroot Aerospace, Kalam-5 2) Skyspace Aero systems, Vijay-1
3) SSRY, Vikaram-5 4) None of the above
- १३) युनायटेड नेशन्स युनिव्हर्सिटीच्या 'एजिंग डॅम्स इन द वर्ल्ड' या अहवालानुसार भारतातील मोठी धरणे..... साली ५० वर्षे पूर्ण करतील.
१) १९९५, २०२५ २) १०५, २०३० ३) १४, २०२५ ४) वरीलपैकी काहीही नाही
- 13) According to the report of United Nations University on 'Ageing Dams in the world' number of large dams in India would complete 50-year-mark duringyear.
1) 1115, 2025 2) 105, 2030 3) 14, 2025 4) None of the above
- १४) "शहीद दिवस" दरवर्षी ३० जानेवारी रोजी यांच्या पुण्यतिथीला साजरा केला जातो.
१) भगतसिंग २) चंद्रशेखर आझाद ३) खुदीराम बोस ४) महात्मा गांधीजी
- 14) Shaheed Diwas is observed on 30th January of every year, on the death anniversary of
1) Bhagat Singh 2) Chandra Shekhar Azad
3) Khudiram Bose 4) Mahatma Gandhi

- १५) प्रधानमंत्री किसान ऊर्जा सुरक्षा एवम उत्थान महाभियान (पीएम-कुसुम) योजनेचे उद्दिष्ट हे आहे.....
- १) शेती क्षेत्राचे डिझेलवरील अवलंबित्व नाहीसे करणे २) जास्त उत्पादन देणाऱ्या बियाणांचा पुरवठा
३) खतांचा पुरवठा ४) भूमिहीनांना वित्त पुरवठा
- 15) The objective of Pradhan Mantri Kisan Urja Suraksha evam Utthaan Mahabhiyan (PM-KUSUM) Scheme is to
- 1) De-dieselise the farm sector 2) Supply of high yielding seeds
3) Supply of fertilizers 4) Credit supply to landless
- १६) खालील विधाने विचारात घ्या:
- अ) निवडणुकीत मतदान करण्याचा अधिकार हा मूलभूत अधिकार नाही किंवा सामान्य कायदानुसार हक्क नाही.
ब) तुरुंगातून कैदी पोस्टल बॅलेटद्वारे मतदान करू शकतात.
वरीलपैकी कोणते विधान/ने चुकीचे आहे/आहेत?
- १) (अ) फक्त २) (ब) फक्त
३) दोन्ही (अ) आणि (ब) ४) दोन्हीही (अ) किंवा (ब) नाही
- 16) Consider the following statements:
- a) Right to cast a vote in elections is neither a fundamental right nor a right under common law.
b) Prisoners can cast their vote from jails through postal ballot.
Which of the above statements is/are incorrect?
- 1) (a) only 2) (b) only 3) Both (a) and (b) 4) Neither (a) nor (b)
- १७) भारतीय संविधान खालीलपैकी कोणत्या पद्धतीने राज्याच्या विविध घटकांचे कार्यात्मक पृथक्करण करते?
- अ) राष्ट्रपती किंवा राज्यपाल हे त्यांचे कार्यालयीन अधिकार आणि कर्तव्ये बजावणे आणि अंमलबजावणी संदर्भात कोणत्याही न्यायालयाला उत्तरदायी असणार नाहीत.
ब) संसद आणि विधिमंडळातील कार्यवाहीच्या वैधतेवर कोणत्याही न्यायालयात प्रश्नचिन्ह उपस्थित केले जाऊ शकत नाही.
क) न्यायाधीशांना काढून टाकण्याची कार्यवाही सुरू असल्याशिवाय संसद न्यायाधीशांच्या वर्तनावर चर्चा करू शकत नाही.
- पर्यायी उत्तरे :**
- १) (अ) फक्त २) (अ) आणि (ब) फक्त ३) (अ), (ब) आणि (क) ४) (ब) आणि (क) फक्त
- 17) The Constitution of India lays down a functional separation of the organs of the State in which of the following manner ?
- a) The President or the Governor shall not be answerable to any court for the exercise and performance of the powers and duties of his office.
b) The validity of proceedings in Parliament and the Legislatures cannot be called into question in any Court.
c) Parliament cannot discuss the conduct of the judges except when the proceeding to remove a judge is being carried out.
- Answer Options :**
- 1) (a) only 2) (a) and (b) only 3) (a), (b) and (c) 4) (b) and (c) only

- १८) राज्यघटनेच्या अकराव्या यादीमध्ये पंचायती राज संस्थांना खालीलपैकी कोणत्या विषयाच्या संदर्भात निर्णय घेण्याचे अधिकार नाहीत ?
- १) सामाजिक वनीकरण व वनशेती, लघुउद्योग २) ग्रामोद्योग, ग्रामीण घरबांधणी, पिण्याचे पाणी
३) प्राथमिक व माध्यमिक शाळा, तांत्रिक प्रशिक्षण ४) उच्च शिक्षण, दूरसंचार, राज्य परिवहन
- 18) In the 11th schedule of the Constitution, Panchayati Raj institutions do not have powers to take decisions regarding which of the following subjects ?
- 1) Social forestry and Agro forestry, Small scale industries
2) Village industry, Rural housing, Drinking water
3) Primary and Secondary schools, Technical Training
4) Higher education, Telecommunications, State Transport
- १९) जर राज्य लोकसेवा आयोगाचे अध्यक्ष अनुपस्थित असल्यामुळे त्यांच्या पदाची कर्तव्ये पार पाडण्यास असमर्थ असतील, तर ते रुजू होईपर्यंत त्या रिक्त राहणाऱ्या पदावर आयोगाच्या अन्य सदस्यांपैकी एकाची नियुक्ती कोणाकडून करण्यात येते ?
- १) शासनाचे मुख्य सचिव २) राज्य लोकसेवा आयोगाचे अध्यक्ष
३) मुख्यमंत्री ४) राज्यपाल
- 19) If the Chairman of the State Public Service Commission is unable to perform the duties of his office due to his absence, by whom one of the other members of the Commission is appointed to fill the vacant post until he joins?
- 1) Chief Secretary to Govt 2) Chairman of State Public Service Commission
3) Chief Minister 4) Governor
- २०) "संसदेत प्रवेश घेण्यासाठी मागील दाराचा वापर करणे, म्हणजे राज्यसभेचे सदस्य होणे होय" असे कोणी म्हटले आहे ?
- १) बिभूती मिश्रा २) पंडित जवाहरलाल नेहरू ३) डॉ. बी. आर. आंबेडकर ४) मोरारजी देसाई
- 20) Who has said, "Using the back door for entering in parliament means becoming a member of the Rajya Sabha ?
- 1) Bibhuti Mishra 2) Pandit Jawaharlal Nehru
3) Dr. B. R. Ambedkar 4) Morarji Desai
- २१) महाराष्ट्र राज्यातील तालुका पंचायत समिती ही
- अ) जिल्हा परिषद व ग्रामपंचायत यातील दुवा आहे. ब) स्वायत्त नाही पण कायदेशीर संस्था आहे.
क) विकास कार्यात जनसहभाग घडविणारी आहे. ड) पुरेसे अधिकार व आर्थिक निधी असलेली संस्था आहे.
वरील विधानांपैकी -
- १) फक्त 'अ' असत्य आहे. २) 'अ' व 'ब' असत्य आहेत.
३) 'अ', 'ब' आणि 'क' असत्य आहे. ४) फक्त 'ड' असत्य आहे.
- 21) Taluka Panchayat Samiti in Maharashtra state is
- a) the link between Zilla Parishad and Gram Panchayat
b) It is not autonomous but legal institution.
c) ensures peoples participation in developmental work
d) an Institution with adequate authority and sufficient funds

Answer Options :

- 1) Only (a) is not true 2) Only (a) and (b) are not true
3) (a), (b) and (c) are not true 4) Only (d) is not true

- २२) महाराष्ट्र सुवर्णजयंती नगरोत्थान महाभियानांतर्गत कोणकोणत्या संस्थांचा समावेश नाही ?
अ) नगरपरिषदा, नगरपंचायती
ब) नगरपरिषदा, नगरपंचायती, व ड वर्ग महानगरपालिका
क) सर्व महानगरपालिका

पर्यायी उत्तरे :

- १) फक्त अ २) फक्त ब ३) अ व ब दोन्ही चुक ४) वरील एकही नाही

- 22) Which of the following institutions is NOT included in the Maharashtra Suvarna Jayanti Nagarotthana Mahaabhiyan ?

- a) City Council, Nagar Panchayat
b) City Council, Nagar Panchayat and D class Minicipal Corporation
c) All Minicipal Corporations

Answer Options :

- 1) Only (a) 2) Only (b) 3) (a) and (b) are wrong 4) None of the above

- २३) खालील विधानांचे मूल्यमापन करा व योग्य पर्याय शोधा :

- अ) **घटनात्मक संस्था** : घटनात्मक संस्था या भारतातील महत्त्वाच्या संस्था असून त्यांना भारतीय संविधानातून त्यांचे अधिकार आणि अधिसत्ता प्राप्त होते. त्यांचा राज्यघटनेत विशेष उल्लेख केला असून त्यांच्यासाठी खास समर्पित अनुच्छेद आहेत. वित्त आयोग, यूपीएससी, निवडणूक आयोग, कॅंग यासारख्या महत्त्वाच्या संविधानात्मक संस्था होत.
ब) **वैधानिक संस्था** : त्यांची निर्मिती संसद किंवा विधिमंडळ यांनी केलेल्या कायद्याद्वारे केली जाते. उदाहरणार्थ, सिक्युरिटीज अँड एक्सचेंज बोर्ड ऑफ इंडिया (सेबी), राष्ट्रीय कायदा आयोग, एनएचआरसी, युनिक आयडेंटिफिकेशन अथॉरिटी ऑफ इंडिया (यूआयडीएआय).

पर्यायी उत्तरे :

- १) (अ) फक्त २) (ब) फक्त
३) दोन्ही (अ) आणि (ब) ४) दोन्हीही (अ) किंवा (ब) नाही

- 23) Evaluate the statements.

- a) **Constitutional Bodies** : Constitutional bodies are important bodies in India that derive their powers and authorities from the Indian Constitution. They are specifically mentioned in the Constitution, meaning they have dedicated articles. Important bodies such as the Finance Commission, the UPSC, the Election Commission, the CAG
b) **Statutory Bodies** : They are created by an Act of Parliament. Or the legislature. For example, the Securities and Exchange Board of India (SEBI), National Law Commission, NHRC, Unique Identification Authority of India (UIDAI)

Answer Options :

- 1) (a) only 2) (b) only 3) Both (a) and (b) 4) Neither (a) nor (b)

- २४) संविधानाच्या २५ व्या कलमानुसार 'हिंदू' या शब्दोल्लेखात खालीलपैकी कोणत्या धर्माची उपासना करणाऱ्या व्यक्तींचा समावेश आहे ?

- १) फक्त हिंदू व बौद्ध २) फक्त हिंदू, जैन व बौद्ध
३) हिंदू, शीख, जैन व बौद्ध ४) हिंदू, शीख, जैन, बौद्ध व सनातन

- 24) According to Article 25 of the Constitution, the term "Hindu" includes persons who worship which of the following religions?

- 1) Hindus only 2) Hindus, Jains and Buddhists only
3) Hindus, Sikhs, Jains and Buddhists 4) Hindus, Sikhs, Jains, Buddhists and sanatan

- २५) उच्च न्यायालयाच्या न्यायाधीशाची पेन्शन यांतून अदा केली जाते.
- १) भारताचा संचित निधी
 - २) त्यांनी शेवटची सेवा केलेल्या राज्याचा संचित निधी
 - ३) त्यांनी सेवा केलेल्या विविध राज्यांचे संचित निधी
 - ४) भारताचा आकस्मिक निधी
- 25) The pension of a high court judge is charged to the
- 1) Consolidated Fund of India
 - 2) Consolidated Fund of the state where he last served
 - 3) Consolidated Funds of the different states where he has served
 - 4) Contingency Fund of India
- २६) वसाहती काळातील खालील बंडांचा विचार करा आणि त्यांची कालक्रमानुसार मांडणी करा:
- a) कोल बंड b) संथाल बंड c) मुंडा बंड d) संन्यासी बंड
- पर्यायी उत्तरे :**
- 1) b - c - d - a
 - 2) d - a - b - c
 - 3) b - c - a - d
 - 4) d - b - c - a
- 26) Consider the following rebellions during colonial times and arrange them in chronological manner:
- a) Kol Rebellions b) Santhal Rebellion c) Munda Rebellion d) Sanyasi Rebellion
- Answer Options :**
- 1) b - c - d - a
 - 2) d - a - b - c
 - 3) b - c - a - d
 - 4) d - b - c - a
- २७) भारत सरकार कायदा १९०९ बाबत खालील विधान बरोबर नाही ?
- १) बॉम्बे, मद्रास आणि पश्चिम बंगाल प्रांतात कार्यकारी परिषदांची स्थापना केली.
 - २) केंद्र आणि प्रांत या दोन्ही ठिकाणी 'उपाध्यक्षा'चे कार्यालय सुरू केले.
 - ३) खऱ्या अर्थाने प्रातिनिधिक स्वरूपाचे सरकार स्थापन करण्यात हा कायदा अयशस्वी ठरला.
 - ४) मुस्लिम, शीख, भारतीय ख्रिश्चन, अँग्लो-इंडियन आणि युरोपियन लोकांसाठी सांप्रदायिक प्रतिनिधित्व सुरू झाले.
- 27) Choose the statement regarding the Government of India Act 1909 which is NOT correct ?
- 1) Created executive councils in the provinces of Bombay, Madras and West-Bengal.
 - 2) Introduced the office of a 'Vice-President' at both the centre and the provinces.
 - 3) Failed to establish representative form of government in its true sense.
 - 4) System of communal representation was introduced for Muslims, Sikhs, Indian Christians, Anglo-Indians and Europeans.
- २८) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या सामाजिक आणि सार्वजनिक कार्यास पाठिंबा देण्यासाठी ऑक्टोबर १९२७ मध्ये खालीलपैकी कोणी पुण्यातील "कॉन्फरन्स ऑफ डिप्रेसड क्लास स्टुडंट्स"च्या परिषदेत भाषण केले होते ?
- १) बॅरिस्टर जयकर २) श्रीधरपंत टिळक
 - ३) दिनकरराव जवळकर ४) महर्षी वि. रा. शिंदे
- 28) Who among the following addressed the Conference of Depressed Class Students in Pune in October 1927 to support Dr. Babasaheb Ambedkar's social and public work?
- 1) Barrister Jayakar 2) Sridharpant Tilak
 - 3) Dinkarrao Javalkar 4) Maharshi V. R. Shinde

- २९) जमीन महसूलप्रणाली - क्षेत्र संदर्भात, खालील जोड्या विचारात घ्या :
- a) कायमस्वरूपी सेटलमेंट- बंगाल आणि बिहार
b) महालवारी प्रणाली - मद्रास आणि बॉम्बे
c) स्यतवारी सेटलमेंट - वायव्य प्रांत आणि पंजाब
वरीलपैकी कोणती जोडी/ड्या बरोबर जुळली/लेल्या नाहीत.
- 1) फक्त a 2) फक्त b आणि c 3) फक्त a आणि c 4) a, b आणि c
- 29) Consider the following pairs:
Land Revenue - Associated Areas System
a) Permanent Settlement - Bengal and Bihar
b) Mahalwari System - Madras and Bombay
c) Ryotwari Settlement - North-West Provinces and Punjab
Which of the pairs given above is/are NOT correctly matched?
1) a only 2) b and c only 3) a and c only 4) a, b and c
- ३०) खालीलपैकी कोणती जोडी बरोबर जुळत नाही ?
१) भारत स्त्री महामंडळ - सरला देवी चौधुराणी २) लेडीज सोशल कॉन्फरन्स - पंडिता रमाबाई रानडे
३) आर्य महिला समाज - पंडिता रमाबाई सरस्वती ४) भारतातील राष्ट्रीय महिला परिषद - दुगराबाई देशमुख
- 30) Which of the following pairs is NOT correctly matched?
1) Bharat Stree Mahamandal - Sarla Devi Chaudhurani
2) Ladies Social Conference - Pandita Ramabai Ranade
3) Arya Mahila Samaj - Pandita Ramabai Saraswati
4) National Council of Women in India - Dugrabai Deshmukh
- ३१) लोकमान्य टिळकांनी मवाळ नेते व काँग्रेस अधिवेशनावर खालीलप्रमाणे टीका केली :
अ) खुशामतखोरांचा मेळावा ब) सरकारचे गुलाम क) सुट्टीतील मनोरंजन ड) फावल्या वेळातले काम
वरीलपैकी योग्य पर्याय खालील जोडीतून निवडा.
१) अ आणि क बरोबर २) ब आणि ड बरोबर ३) अ, ब आणि क बरोबर ४) वरील सर्व
- 31) Lokmanya Tilak criticised the moderate leaders and Congress convention as:
a. Congress of Flatterers b. Slaves of Government
c. Entertainment of Holidays d. Work in spare time
Select the correct option from the above pair.
1) a and c correct 2) b and d correct 3) a, b and c correct 4) All of the above
- ३२) जमीनदारांच्या निषेधार्थ ५०० शेतकऱ्यांनी अलाहाबादमध्ये यांच्या नेतृत्वाखाली मोर्चा काढला.
१) राजा मोहम्मद हाजी २) वल्लभभाई पटेल
३) अल्लुरी सिताराम राजू ४) बाबा रामचंद्र
- 32) 500 farmers took out a march in Allahabad to protest against the landlords under the leadership of.....
1) Raja Mohammed Haji 2) Vallabhbai Patel
3) Alluri Seetarama Raju 4) Baba Ram Chandra

- ३३) असहकार चळवळीबरोबरच महात्मा गांधीजीनी खालीलपैकी कोणता कार्यक्रम हाती घेतला ?
अ) स्वदेशीचा प्रसार ब) हिंदू-मुस्लीम ऐक्य क) मद्यपान बंदी ड) अस्पृश्यता निवारण

पर्यायी उत्तरे :

- १) (अ) आणि (ब) फक्त २) (क) आणि (ड) फक्त
३) (अ), (ब), आणि (क) फक्त ४) वरील सर्व बरोबर

- 33) Which of the following programmes were started by Mahatma Gandhi with Non-cooperative Movement ?

- a) To Propagate Swadeshi b) Hindu - Muslim Unity
c) Prohibition of liquor d) Removal of Untouchability

Answer Options :

- 1) (a) and (b) only 2) (c) and (d) only
3) (a), (b) and (c) only 4) All the above

- ३४) १८८८ साली सर सय्यद अहमदांनी स्थापना केली.

- १) भारतीय देशभक्त संघ २) मुस्लीम शैक्षणिक परिषद
३) मोहम्मडन डिफेन्स असोसिएशन ऑफ अप्पर इंडिया ४) मोहम्मडन अँग्लो-ओरिएंटल कॉलेज

- 34) In 1888, Sir Sayyad Ahmad founded the

- 1) Indian Patriotic Association
2) Muslim Educational Conference
3) Mohammedan Defence Association of Upper India
4) Mohammedan Anglo-Oriental College

- ३५) खालील विधाने विचारात घ्या आणि त्यापैकी चुकीचे विधान शोधा :

- १) नागपूर करार हा नोव्हेंबर १९५३ मध्ये झाला आणि त्यामुळे मराठी भाषिकांचे लगतच्या प्रदेशांचे मिळून महाराष्ट्र राज्य निर्मितीला चालना मिळाली.
२) नागपूर करारातील तरतुदीनुसार महाराष्ट्र राज्य विधानसभेचे दरवर्षी नागपूर येथे अधिवेशन घेणे आवश्यक होते.
३) मुख्यमंत्री वाय. बी. चव्हाण यांच्या नेतृत्वाखाली द्विभाषिक मुंबई राज्याची स्थापना १ मे, १९५६ रोजी झाली.
४) एस. एम. जोशी यांच्या अध्यक्षतेखाली भरलेल्या विविध पक्षांच्या बैठकीत पुणे येथे ६ फेब्रुवारी, १९५६ रोजी संयुक्त महाराष्ट्र समितीची स्थापना झाली.

- 35) Consider the following statements and choose the correct answer :

- 1) The Nagpur Pact was concluded in November 1953 and it led to the creation of the State of Maharashtra from contiguous Marathi speaking areas.
2) The most prominent clause of the Nagpur Pact required one session of the Maharashtra State Assembly in Nagpur every year.
3) Bilingual Mumbai State was established on 1?? May, 1956 under the Chief Ministership of Y.B. Chavan.
4) The meeting of various opposition parties presided over by S.M. Joshi formed Samyukta Maharashtra Samiti in Pune on 6t February, 1956.

३६) पुढीलपैकी कोणती वाक्ये चूक आहेत ?

- a) हैदराबाद संस्थानात खिलाफत चळवळीचा प्रचार करणारे पंडित तारानाथ हे पहिले होते.
b) मराठवाड्यातील मुसलमानांवर खिलाफत चळवळीचा परिणाम झाला होता.
c) हैदराबादच्या निझामानी सभा घेण्यावर बंदी घालणारा हुकूम काढला होता.

पर्यायी उत्तरे :

- १) कोणतेही वाक्य चूक नाही. २) सर्व वाक्ये चूक आहेत.
३) फक्त (a) आणि (b) चूक आहेत. ४) फक्त (b) आणि (c) सत्य आहेत.

36) Which of the following sentences are NOT true?

- a) Pandit Taranath was the first person to spread the Khilafat movement in the princely state of Hyderabad
b) Muslims from Marathwada were influenced by the Khilafat Movement
c) The Nizam of Hyderabad ordered a ban on holding meetings.

Answer Options :

- 1) None of the sentences are untrue 2) All the sentences are not true
3) Only (a) and (b) are not true 4) Only (b) and (c) are not true

३७) इ.स. १९४१ मध्ये यांनी राष्ट्रसेवा दलाच्या स्थापनेत सहभाग घेतला नाही.

- a) एस. एस. जोशी b) शिरुभाऊ लिमये c) एन. जी. गोरे d) शंकरराव देव

पर्यायी उत्तरे :

- १) (a) आणि (d) फक्त २) (d) फक्त ३) (a) आणि (c) फक्त ४) (c) आणि (d) फक्त

37) In 1941 ----- did not take part in the foundation of the Rashtraseva Dal.

- a) S. S. Joshi b) Shirubhau Limaye c) N. G. Gore d) Shanakararao Deo

Answer Options :

- 1) Only (a) and (d) 2) Only (d) 3) Only (a) and (c) 4) Only (c) and (d)

३८) "शिक्षणाशिवाय कोणत्याही देशाची उन्नती झाली नाही म्हणून सक्तीच्या शिक्षणाची भारताला अत्यंत आवश्यकता आहे." असे पुढील व्यक्तींपैकी कोण म्हणाले ?

- १) छत्रपती शाहू महाराज २) महात्मा ज्योतीराव फुले
३) कर्मवीर भाऊराव पाटील ४) महर्षी धोंडो केशव कव

38) Who among the following said, "There is no progress without Education that is why India desperately needs compulsory Education

- 1) Chhatrapati Shahu Maharaj 2) Mahatma Jyotiba Phule
3) Karmaveer Bhaurao Patil 4) Maharshi Dhondo Keshav Karve

३९) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या जडणघडणीवर खालीलपैकी कोणत्या विचारवंतांचा जास्त प्रभाव होता ?

- अ) जॉन डेव्हे ब) बरट्रान्ड रसेल क) हेरॉल्ड लास्की ड) अँटोनिओ ग्रामस्की

पर्यायी उत्तरे :

- १) फक्त अ बरोबर २) अ, ब, क बरोबर ३) ब, क, ड बरोबर ४) अ, ब, क आणि ड बरोबर

39) Which of the following intellectuals had the greatest influence on the formation of Dr. Babasaheb Ambedkar?

- a) John Dewey b) Bertrand Russell c) Harold Laskey d) Antonio Gramsci

Alternative Answers:

- 1) Only A is correct 2) A, B, C are correct 3) B, C, D are correct 4) A, B, C & D are correct

- ४०) सयाजीराव गायकवाड (१८६३-१९३९) यांनी बडोदा संस्थानात पुढील अनेक सामाजिक सुधारणा लागू केल्या होत्या...
- (अ) बालविवाह प्रतिबंधक कायदा (ब) स्थानिक स्वराज्य संस्था कायदा
(क) हिंदू विधवा पुनर्विवाह कायदा (ड) सर्व नागरिकांना मोफत आणि सक्तीचे शिक्षण वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत/आहेत?
- १) (अ) आणि (ब) फक्त २) (अ) आणि (क) फक्त
३) (ब), (क) आणि (ड) ४) (अ), (ब), (क), (ड)
- 40) Sayajirao Gaekwad (1863-1939) of Baroda state enacted a set of social reforms which includes....
- (a) Infant Marriage Prevention Act (b) Local Self Government Act
(c) Hindu Widows Remarriage Act (d) Free and compulsory schooling to all citizens
- Which of the statements given above is/ are correct?
- 1) (a) and (b) only 2) (a) and (c) only
3) (b), (c) and (d) 4) (a), (b), (c), (d)
- ४१) युनेस्कोने 'जागतिक वारसा सूची' मध्ये या स्थळाला समाविष्ट केलेले आहे.
- १) ग्रेट बॅरिअर रिफ (प्रवाळ खडकांची रांग) २) ग्रेट रिफ्ट व्हॅली (खचदरी)
३) ग्रेट सॉल्ट लेक (खान्या पाण्याचे सरोवर) ४) ग्रेट प्लॅन (मैदानी प्रदेश)
- 41) UNESCO had included this place in 'World Heritage List'
- 1) Great Barrier Reef 2) Great Rift Valley
3) Great Salt Lake 4) Great Plain
- ४२) खालील ठिकाणे पर्जन्य प्रमाणाच्या उतरत्या क्रमाने लावा :
- अ) माथेरान ब) अंबोली क) महाबळेश्वर ड) पाचगणी
- पर्यायी उत्तरे :
- १) अ, ब, क, ड २) ब, क, ड, अ ३) ब, क, अ, ड ४) क, ब, अ, ड
- 42) Arrange following places in the descending order of precipitation
- a) Matheran b) Amboli c) Mahabaleshwar d) Pachagani
- Answer Options :**
- 1) a, b, c, d 2) b, c, d, a 3) b, c, a, d 4) c, b, a, d
- ४३) खाली दिलेल्यांच्या योग्य जोड्या लावा :
नद्या	उगमस्थाने
a) कृष्णा	i) ब्रह्मगिरी डोंगर
b) गोदावरी	ii) महादेव डोंगर
c) तापी	iii) मैकल डोंगर
d) नर्मदा	iv) सह्याद्री पर्यंत
- पर्यायी उत्तरे :
- (a) (b) (c) (d)
- १) (iv) (ii) (iii) (i)
२) (iv) (i) (ii) (iii)
३) (iii) (iv) (ii) (i)
४) (i) (iv) (ii) (iii)

43) Match the following suitable pairs :

River	Rising place
a) Krishna	i) Brahmagiri hill
b) Godawari	ii) Mahadev hill
c) Tapi	iii) Maikal hill
d) Narmada	iv) Sahyadri Mountain

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
1)	(iv)	(ii)	(iii)	(i)
2)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)
3)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
4)	(i)	(iv)	(ii)	(iii)

४४) जेव्हा तुम्ही दक्षिण भारतातून उत्तर भारताकडे जाल तेव्हा तुम्हाला लागणाऱ्या अणुऊर्जा प्रकल्पाची क्रमवारी

१) कैगा, तारापूर, काक्रापार, रावतभाटा	२) कैगा, काक्रापार, रावतभाटा, तारापूर
३) कैगा, रावतभाटा, तारापूर, काक्रापार	४) रावतभाटा, कैगा, तारापूर, काक्रापार

44) When you move from South India to North India the correct sequence of Nuclear Power Plant you will get is :

1) Kaiga, Tarapur, Kakrapara, Rawat Bhata	2) Kaiga, Kakrapara, Rawat Bhata, Tarapur
3) Kaiga, Rawat Bhata, Tarapur, Kakrapara	4) Rawat Bhata, Kaiga, Tarapur, Kakrapara

४५) जोड्या लावा.

(I) राज्य	(II) पर्यटन स्थळ
a) हिमाचल प्रदेश	i) अल्मोडा
b) उत्तराखंड	ii) मडिकेरी
c) आंध्रप्रदेश	iii) मंडी
d) कर्नाटक	iv) अनंतगिरी

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
१)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
२)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
३)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)
४)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)

45) Match the following

(I) State	(II) Tourist Places
a) Himachal Pradesh	i) Almoda
b) Uttarakhand	ii) Madikeri
c) Andhra Pradesh	iii) Mandi
d) Karnataka	iv) Anantgiri

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
१)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
२)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
३)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)
४)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)

- ४६) वॉलेस लाईन ही आहे.
- १) भारत आणि नेपाळमधील आंतरराष्ट्रीय विभाजन रेषा
 - २) किनारी मैदाने आणि दक्षिण पठार वेगळे करणारी रेषा
 - ३) दक्षिण पूर्व आशिया आणि ऑस्ट्रेलियातील विशिष्ट वनस्पतीसंपदा आणि वन्यप्राणीसंपदा वेगळे करणारी रेषा
 - ४) अटलांटिक आणि पॅसिफिक महासागरांना विभाजित करणारी रेषा
- 46) Wallace line is a
- 1) An International divide between India and Nepal
 - 2) Line separating coastal plains and south plateau
 - 3) Line separating the distinct flora and fauna of South East Asia and Australia
 - 4) Line dividing Atlantic and Pacific Oceans
- ४७) जगातील सर्वात मोठा बहु-स्तरीय, बहुउद्देशीय उपसा सिंचन प्रकल्प 'कालेश्वरम,' नद्यांच्या संगमावर सुरू होतो.
- १) गोदावरी आणि प्राणहिता
 - २) गोदावरी आणि वर्धा
 - ३) गोदावरी आणि पैनगंगा
 - ४) गोदावरी आणि वैनगंगा
- 47) World's largest multi-stage, multi-purpose lift irrigation project, 'Kaleshwaram,' starts at the confluence point of the rivers
- 1) Godavari and Pranahita
 - 2) Godavari and Wardha
 - 3) Godavari and Penganga
 - 4) Godavari and Wainganga
- ४८) खालीलपैकी कोणती ट्रेन खाजगी कंपन्यांनी व्यवस्थापन केलेली पहिली ट्रेन आहे?
- १) दिल्ली-कालका मेघा एक्सप्रेस
 - २) दिल्ली-चंदीगड शताब्दी एक्सप्रेस
 - ३) दिल्ली-लखनौ तेजस एक्सप्रेस
 - ४) दिल्ली-मुंबई बिझनेस एक्सप्रेस
- 48) Which of the following trains is the first train operated by the Private Players?
- 1) Delhi-Kalka Megha Express
 - 2) Delhi-Chandigarh Shatabdi Express
 - 3) Delhi-Lucknow Tejas Express
 - 4) Delhi-Mumbai Business Express
- ४९) पृथ्वीबाबत खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे?
- १) उष्ण कटिबंध हा कर्कवृत्त आणि अंटार्क्टिक वर्तुळाच्या दरम्यान स्थित आहे
 - २) समशीतोष्ण कटिबंध हा कर्कवृत्त आणि विषुववृत्ताच्या दरम्यान स्थित आहे
 - ३) शीत कटिबंध हा आर्क्टिकवृत्त आणि उत्तर ध्रुवाच्या दरम्यान स्थित आहे
 - ४) उपोष्ण कटिबंध हा विषुववृत्ताच्या दोन्ही बाजूला 10⁰ अक्षवृत्तादरम्यान स्थित आहे
- 49) Which of the following statements is correct regarding Earth?
- 1) The torrid zone is located between the tropic of Cancer and Antarctic circle
 - 2) Temperate zone is located between the tropic of Cancer and Equator
 - 3) The Frigid zone is located between the Arctic circle and the North Pole
 - 4) The Subtropical zone is located along the both sides of equator upto 10⁰ latitude

५०) खालील यादी-I ला यादी-II शी जुळवा

यादी-I

यादी-II

१. अॅमेझॉन नदी	a. पेरू आणि ब्राझील
२. पॅटागोनिया वाळवंट	b. अर्जेन्टिना
३. सेनेई द्वीपकल्प	c. इजिप्त
४. होर्मुझची सामुद्रधुनी	d. यूएई आणि इराण वेगळे करते

पर्यायी उत्तरे :

(1) (2) (3) (4)

- १) (b) (c) (d) (a)
२) (a) (b) (c) (d)
३) (d) (c) (a) (b)
४) (b) (d) (a) (c)

50) Match the following List-I with List-II

List-I

List-II

1. Amazon River	a. Peru and Brazil
2. Patagonia Desert	b. Argentina
3. Senai Peninsula	c. Egypt
4. Strait of Hormuz	d. Separates UAE and Iran

Answer option :

(1) (2) (3) (4)

- १) (b) (c) (d) (a)
२) (a) (b) (c) (d)
३) (d) (c) (a) (b)
४) (b) (d) (a) (c)

५१) खालील जुळवा:

रॉक

राज्य

अ. संगमरवरी	१. हिमाचल प्रदेश
ब. रॉक सॉल्ट	२. राजस्थान
क. बेसाल्ट	३. कर्नाटक
ड. चुनखडी	४. महाराष्ट्र

पर्यायी उत्तरे :

(a) (b) (c) (d)

- १) (2) (3) (4) (1)
२) (3) (1) (2) (4)
३) (2) (1) (4) (3)
४) (1) (2) (3) (4)

51) Match the following:

Rocks	State
a. Marble	1. Himachal Pradesh
b. Rock Salt	2. Rajasthan
c. Basalt	3. Karnataka
d. Limestone	4. Maharashtra

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
१)	(2)	(3)	(4)	(1)
२)	(3)	(1)	(2)	(4)
३)	(2)	(1)	(4)	(3)
४)	(1)	(2)	(3)	(4)

५२) खालीलपैकी कोणती ठिकाणे आणि उत्पादने बरोबर जुळत नाही/त?

अ) कूर्ग - कॉफी लागवड	ब) पुलवामा - केशर लागवड
क) चिकमंगलूर - चहाचे मळे	ड) गोदावरी - कोको मळ्यात

पर्यायी उत्तरे :

१) (क) फक्त	२) (ब) आणि (ड)	३) (अ),(क) आणि (ड)	४) (अ) आणि (ब)
-------------	----------------	--------------------	----------------

52) Which of the following pairs of places and products are NOT correctly matched?

a) Coorg - Coffee Plantation	b) Pulwama - Saffron Cultivation
c) Chickmagalur - Tea plantation	d) Godavari - Cocoa plantation

Answer Options :

1) (c) only	2) (b) and (d)	3) (a), (c) and (d)	4) (a) and (b)
-------------	----------------	---------------------	----------------

५३) खालील यादी-I ला यादी-II शी जुळवा

यादी-I	यादी-II
अ. रक्ताचा पाऊस	१. भारत
ब. मक्याचा पाऊस	२. जपान
क. आंबा शॉवर	३. इटली
ड. मनुका पाऊस	४. आफ्रिका

पर्यायी उत्तरे :

१) अ - १, ब - २, क - ३, ड - ४	२) अ - ३, ब - ४, क - १, ड - २
३) अ - २, ब - ३, क - ४, ड - १	३) अ - ४, ब - ३, क - २, ड - १

53) Match List-I with List-II:

List-I	List-II
a. Blood Rain	1. India
b. Maize Rain	2. Japan
c. Mango Shower	3. Italy
d. Plum Rain	4. Africa

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
१)	(4)	(3)	(1)	(2)
२)	(3)	(2)	(1)	(4)
३)	(2)	(1)	(4)	(3)
४)	(3)	(4)	(1)	(2)

५४) खालीलपैकी कोणती जोडी बरोबर जुळलेली नाही ?

अ) कार्डमम टेकड्या - कोरोमंडल किनारा

ब) कैमूर टेकड्या - कोकण किनारा

ड) महादेव हिल्स - मध्य भारत

ड) मिकीर हिल्स - ईशान्य भारत

पर्यायी उत्तरे :

१) ब फक्त

२) अ, ब फक्त

३) ब, ड फक्त

४) क, ड फक्त

54) Which of the following pairs is/are NOT correctly matched?

a) Cardamom Hills - Coromandel Coast

b) Kaimur Hills - Konkan Coast

c) Mahadeo Hills - Central India

d) Mikir Hills - North East India

Answer Options :

1) b only

2) a, b, only

3) b, d only

4) c, d only

५५) २०११ च्या जनगणनेबाबत खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

अ) पश्चिम बंगाल हे भारतातील सर्वात कमी शहरीकरण झालेले राज्य आहे

ब) २००१-११ दरम्यान निव्वळ शहरी लोकसंख्येची वाढ भारतातील निव्वळ ग्रामीण लोकसंख्या वृद्धीपेक्षा जास्त होती.

क) सिक्कीम हे सर्वात कमी लोकसंख्येची घनता असलेले राज्य आहे

पर्यायी उत्तरे :

१) (अ) आणि (ब) फक्त

२) (अ) आणि (क)

३) (ब) आणि (क)

४) (अ), (ब) आणि (क)

55) Which of the following statements are correct regarding census 2011?

a) West Bengal is the least urbanized state in India

b) The growth of absolute urban population was more than the absolute rural population in India between 2001-2011

c) Sikkim is the lowest population density state

Answer option :

1) (a) and (b) only

2) (a) and (c)

3) (b) and (c)

4) (a), (b) and (c)

५६) भारत सरकारने सुरु केलेल्या 'स्मार्ट सिटी मिशन'मध्ये महाराष्ट्रातील अनेक शहरांचा समावेश आहे. त्याबाबत चुकीचा पर्याय निवडा :

- १) पुणे २) कोल्हापूर ३) ठाणे ४) पिंगरी-चिंचवड

56) The following cities from Maharashtra are included in 'SMART CITY Mission launched by the Government of India. Choose the incorrect option :

- 1) Pune 2) Kolhapur 3) Thane 4) Pimpri-Chinchwad

५७) खालीलपैकी कोणती जोडी बरोबर जुळली आहे?

- अ) महसुली तूट - लोकांकडून कर्ज घेऊन किंवा निर्गुंतवणुकीद्वारे निधीपुरवठा
ब) वित्तीय तूट - विशिष्ट कालावधीतील सरकारची प्रत्यक्ष कर्जे
क) मुद्रिकृत तूट - सरकारने खाजगी बाजारातून घेतलेली कर्जे.

पर्यायी उत्तरे :

- १) (ब) आणि (क) फक्त २) (अ), (ब) आणि (क) ३) (क) फक्त ४) (अ) आणि (ब)

57) Which of the following pairs are correctly matched?

- a) Revenue Deficit – Funded either through borrowings from the public or disinvestments
b) Fiscal Deficit – Actual Liability of the Government at certain point of time
c) Monetised Deficit – Borrowings made by the government from the private market.

Answer option :

- 1) (b) and (c) only 2) (a), (b) and (c) 3) (c) only 4) (a) and (b)

५८) भारतातील जमीन सुधारणांच्या व्याप्तीमध्ये खालीलपैकी कशाचा समावेश नसतो ?

- अ) मध्यस्थांचे उच्चाटन ब) वारसा हक्काने जमिनीची मालकी रद्द करणे
क) भाडेकरार सुधारणा. ड) जमिनीवर कमाल मर्यादा आणि मजले

पर्यायी उत्तरे :

- १) अ, ब आणि ड फक्त २) ब आणि ड फक्त ३) ब आणि क फक्त ४) यापैकी नाही

58) The scope of land reforms in India entails which of the following ?

- a) Abolition of intermediaries b) Abolition of ownership of land by inheritance
c) Tenancy reforms . d) Ceiling and floors on land holding

Answer Options :

- 1) a, b and d only 2) b and d only 3) b and c only 4) None of the above

५९) ज्या किंमत निर्देशांकामध्ये प्रचलित वर्षाची मात्रा, भार म्हणून विचारात घेतली जाते त्या निर्देशांकाला म्हणतात.

- १) लॅसपिअरचा निर्देशांक २) फिशरचा आदर्श निर्देशांक
३) ठोक किंमत निर्देशांक ४) पाश्चेचा निर्देशांक

59) Price Index in which current year's quantity is considered a load on the current year, is called.....

- 1) Lapseiyers Index 2) Fishers Index
3) Wholesale Price Index 4) Pashche's Index

६०) खालील यादी-I ला यादी-II शी जुळवा

यादी-I

योजना/समिती

- १) विश्वेश्वरय्या योजना
- २) बॉम्बे प्लॅन
- ३) गांधीवादी योजना
- ४) आर्थिक कार्यक्रम समिती (१९४७)

पर्यायी उत्तरे :

(1) (2) (3) (4)

- १) (b) (a) (c) (d)
- २) (a) (d) (b) (c)
- ३) (a) (b) (d) (c)
- ४) (c) (b) (a) (d)

60) Match the following List-I with List-II:

List-I

Plans/Committees

1. Visvesvaraya Plan
2. Bombay Plan
3. Gandhian Plan
4. Economic Programme Committee (1947)

Answer option :

(1) (2) (3) (4)

- १) (b) (a) (c) (d)
- २) (a) (d) (b) (c)
- ३) (a) (b) (d) (c)
- ४) (c) (b) (a) (d)

यादी-II

प्रमुख शिफारसी

- अ. शेतीकडून औद्योगिकीकरणकडे
- ब. बॉम्बेतील प्रमुख उद्योगांद्वारे प्रायोजित
- क. लघुउद्योग आणि कुटीर उद्योग
- ड. नियोजन आयोगासाठी शिफारस

List-II

Major Recommendations

- a. Shifting from agriculture to Industrialization
- b. Sponsored by top industries of Bombay
- c. Small-scale and cottage industries
- d. Recommended for Planning Commission

६१) पुढीलपैकी कोणती/कोणत्या जोडी/जोड्या योग्य आहे/आहेत?

- a) देशात दुसऱ्यांदा शून्याधारित अर्थसंकल्प सादर करणारे राज्य - आंध्रप्रदेश
- b) हुंडाग्रस्त स्त्रियांच्या पुनर्वसनाच्या दृष्टीने महाराष्ट्र राज्य शासनाची योजना - माहेर योजना
- c) नवव्या पंचवार्षिक योजनेचे घोषवाक्य - सामाजिक न्याय व समानतेसह आर्थिक वाढ

पर्यायी उत्तरे :

- १) फक्त (a), (b) २) फक्त (b), (c) ३) फक्त (c) ४) (a), (b), (c)

61) Which of the following pair / pairs is/are correct?

- a) The state using zero based budgeting for the second time - Andhra Pradesh
- b) Maharashtra State Governments scheme regarding Rehabilitation of dowry victims - Maher Yojana
- c) Slogan of 9th five year plan - Economic Growth with Equity and Social Justice

Answer Options :

- 1) Only (a), (b) 2) Only (b), (c) 3) Only (c) 4) (a), (b), (c)

- ६२) राज्यात औद्योगिक क्षेत्रातील गुंतवणूक वाढविण्यासाठी कार्यक्रम राबविले जात आहेत.
a) मॅग्नेटिक महाराष्ट्र b) मेक इन इंडिया c) रोड शो d) परदेश प्रवास
खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडा.
१) 'a', 'b', 'c' आणि 'd' २) 'a' आणि 'b' ३) 'a', 'c' आणि 'd' ४) 'a', 'b' आणि 'c'
- 62) programs are being implemented in the state to increase investment in the industrial sector.
a) Magnetic Maharashtra b) Make in India
c) Road Show d) Foreign Travel
Choose the correct option from the following.
1) 'a', 'b', 'c' and 'd' 2) 'a' and 'b' 3) 'a', 'c' and 'd' 4) 'a', 'b' and 'c'
- ६३) जागतिकीकरणासाठी WTO ने कोणत्या आवश्यक अटी सुचविलेल्या आहेत ?
अ) व्यापारासाठी भौगोलिक सीमारेषांची मर्यादा नसणे ब) भांडवलाची मुक्त हालचाल
क) तंत्रज्ञानाचा मुक्त प्रवाह ड) मानवी श्रमाच्या आंतरराष्ट्रीय मुक्त हालचाली
पर्यायी उत्तरे :
१) फक्त अ २) फक्त ब आणि ड ३) फक्त अ, ब आणि क ४) वरीलपैकी सर्व
- 63) Which essential conditional have been suggested by WTO for globalization ?
a) No limit of geographical boundary for trade b) Free capital movement
c) Free flow of technology d) Free international movement of labour
Answer options :
1) a only 2) b and d only 3) a, b and c only 4) All of the above
- ६४) वस्तू व सेवांचे वर्तमान उत्पादन X वर्तमान किंमती =, आणि वस्तू व सेवांचे वर्तमान उत्पादन X आधारभूत वर्षाच्या किंमती =
- १) वास्तविक GDP आणि नाममात्र GDP २) नाममात्र GDP आणि वास्तविक GDP
३) वास्तविक GDP आणि GVA ४) नाममात्र GDP आणि GVA
- 64) Current Production of Goods and Services X Current Prices =, and Current Production of Goods and Services X Base year Prices =
- 1) Real GDP and Nominal GDP 2) Nominal GDP and Real GDP
3) Real GDP and GVA/ Gross Value Added 4) Nominal GDP and GVA/Gross Value Added
- ६५) खालीलपैकी कोणत्या पंचवार्षिक योजनेदरम्यान भारत सरकारने सेंट्रिय शेतीचे उत्पादन, प्रोत्साहन, बाजारपेठ विकसित करण्यासाठी सेंट्रिय शेतीवर राष्ट्रीय प्रकल्प राबविला ?
१) नववी योजना २) दहावी योजना ३) अकरावी योजना ४) वरीलपैकी काहीही नाही
- 65) During which of the following Five-Year Plans did the government of India implement the National Project on organic farming for production, promotion, market development of organic farming in India?
1) Ninth Plan 2) Tenth Plan 3) Eleventh Plan 4) None of the above

- ६६) लोकसंख्या पिरॅमिड बाबत खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?
- १) पिरॅमिड लोकसंख्येमध्ये पुरुष डावीकडे आणि स्त्रिया उजवीकडे दर्शविले जातात.
 - २) X अक्षावर, लोकसंख्येचा आकार दर्शविला जातो आणि Y अक्षावर वयोगट दर्शविला जातो
 - ३) भारताचे लोकसंख्या अवलंबित्व प्रमाण हे जगाच्या लोकसंख्येच्या अवलंबित्व प्रमाणापेक्षा कमी आहे.
 - ४) वरील सर्व
- 66) Which of the following statements are correct regarding Population pyramid?
- 1) In a population pyramid males are represented in the left and females in the right.
 - 2) On the X axis, population size is shown and age group is represented on the Y axis
 - 3) India's population dependency ratio is less than world's population dependency ratio.
 - 4) All of the above
- ६७) वस्तू आणि सेवा कराबद्दल खालीलपैकी कोणते विधान चुकीचे आहे ?
- १) हे गंतव्यस्थानावर आधारित आहे
 - २) ते उत्पत्तीवर आधारित आहे
 - ३) हा अप्रत्यक्ष कर आहे
 - ४) हा उपभोग कर आहे
- 67) Which of the following statements is wrong about Goods and Services Tax?
- 1) It is destination-based
 - 2) It is origin-based
 - 3) It is an indirect tax
 - 4) It is consumption tax
- ६८) खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?
- अ) राष्ट्रीय जलमार्ग क्रमांक ४ आणि क्रमांक ५ अद्याप कार्यरत झालेले नाहीत
- ब) उन्नती प्रकल्प भारतातील १२ प्रमुख बंदरांशी संबंधित आहे
- क) सागरमाला कार्यक्रमांतर्गत २०३५ पर्यंत अंमलबजावणीसाठी ५०० प्रकल्प ओळखले गेले आहेत.
- ड) विविध नदी उपनद्यांमधील राष्ट्रीय जलमार्ग विकसित करण्यासाठी सेतू भारतम प्रकल्प २०१६ मध्ये सुरू झाला.
- पर्यायी उत्तरे :**
- १) (अ) फक्त
 - २) (अ) आणि (ड) फक्त
 - ३) (अ), (ब) आणि (क)
 - ४) (ब) आणि (क) फक्त
- 68) Which of the following statements are correct?
- a) National Waterways 4 and 5 are not yet operational
 - b) Project Unnati is related to 12 major ports of India
 - c) Under Sagarmala programme 500 projects have been identified for implementation up to 2035.
 - d) Setu Bharatam was launched in 2016 to develop the national waterways in various river tributaries.
- Answer option :**
- 1) (d) only
 - 2) (a) and (d) only
 - 3) (a), (b) and (c)
 - 4) (b) and (c) only
- ६९) आम आदमी विमा योजनेबाबत खालीलपैकी कोणती विधान/ने चूक आहे/त ?
- अ) या योजनेअंतर्गत ग्रामीण भूमिहीन कुटुंब प्रमुखाचा विमा उतरवला जातो.
- ब) केंद्र आणि राज्य सरकारे समान प्रमाणात प्रीमियम भरतात.
- क) कव्हर केले जाणारे सदस्य १८ ते ५९ वर्षे वयोगटातील असावे लागतात.
- ड) विमाधारकाच्या नैसर्गिक मृत्यूनंतर कुटुंबाला ३०,००० रुपये भरपाई मिळते.
- पर्यायी उत्तरे :**
- १) (अ) फक्त
 - २) (अ) आणि (क) फक्त
 - ३) (ब), (क) आणि (ड)
 - ४) (अ) आणि (ड)

- 69) Which of the following statements are correct regarding Aam Aadmi Bima Yojana?
- Under this scheme the head of the rural landless household is insured.
 - The premium will be paid by the Central and State governments equally
 - The member to be covered should be aged between 18 and 59 years
 - On the natural death the family will get INR 30,000

Answer option :

- 1) (a) only 2) (a) and (c) only 3) (b), (c) and (d) 4) (a) and (d)

- 70) "मजुरी कायदा २०१९" बाबत खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

अ) हा कायदा दुसऱ्या राष्ट्रीय कामगार आयोगाच्या शिफारशीनुसार आणण्यात आला.

ब) फक्त मनरेगा कामगारच या अंतर्गत येतील.

क) असंघटित क्षेत्रातील कामगार जसे की कृषी कामगार, चित्रकार, ढाब्यांचे कामगार, उपहारगृहे आणि चौकीदार इत्यादींचा या योजनेत समावेश आहे.

ड) केवळ मासिक आधारावर काम करणारे कर्मचारी या योजनेत समाविष्ट आहेत

पर्यायी उत्तरे :

- १) (अ) आणि (ब) फक्त २) (अ) आणि (क) फक्त ३) (ब), (क) आणि (ड) ४) (अ), (ब), (क), (ड)

- 70) Which of the following statements are correct regarding the Code on Wages 2019 Act?

a) This Act was brought as per the recommendations of 2nd National Commission on Labour.

b) Only MGNREGS workers will come under it.

c) Unorganized sector workers like agricultural workers, painters, workers of Dhabhas, restaurants and chowkidars etc are covered under this scheme.

d) Only employees working on monthly basis are covered under this scheme

Answer option :

- 1) (a) and (b) only 2) (a) and (c) only 3) (b), (c) and (d) 4) (a), (b), (c), (d)

- 71) दिनमान १२ तासापेक्षा कमी असताना, फुलणारी खालील पिकांपैकी लघु-दिवस वनस्पती कोणती ?

१) साखर बीट

२) सूर्यफूल

३) सोयाबीन

४) करडई

- 71) Among the following crops, which is a short-day plant that flowers when the day length is less than a certain critical length (< 12 hours) ?

1) Sugar beet

2) Sunflower

3) Soybean

4) Safflower

- 72) खालील यादी-I ला यादी-II शी जुळवा

व्हिटॅमिनच्या

जीवनसत्त्वाची कमतरता ठरते

अ) व्हिटॅमिन डी

१. ऑस्टिओपोरोसिस

ब) व्हिटॅमिन ई

२. अकाली वृद्धत्व

क) व्हिटॅमिन बी २

३. त्वचेवर क्रॅक

ड) व्हिटॅमिन के

४. दुखापती दरम्यान जास्त रक्त कमी होणे

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (2) (3) (4)

१) (a) (b) (c) (d)

२) (a) (b) (d) (c)

३) (d) (c) (b) (a)

४) (c) (d) (a) (b)

72) Match the following List-I with List-II

Vitamin	Deficiency of vitamin leads to
a. Vitamin D	1. Osteoporosis
b. Vitamin E	2. Premature ageing
c. Vitamin B2	3. Cracks on Skin
d. Vitamin K	4. Excess loss of blood during injury

Answer Options :

(1)	(2)	(3)	(4)	
१)	(a)	(b)	(c)	(d)
२)	(a)	(b)	(d)	(c)
३)	(d)	(c)	(b)	(a)
४)	(c)	(d)	(a)	(b)

७३) खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर नाही/नाहीत ?

- अ) गोवर आणि रुबेला हे अत्यंत सांसर्गिक जिवानूजन्य रोग असून ते संक्रमित व्यक्तीच्या खोकल्यामुळे आणि शिंकण्याद्वारे पसरतात.
- ब) केंद्रीय आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्रालयाने ९ महिने ते १५ वर्षांपेक्षा कमी वयोगटातील गोवर-रुबेला लसीकरण मोहीम सुरु केली आहे.

पर्यायी उत्तरे :

१) (अ) फक्त	२) (ब) फक्त
३) दोन्ही (अ) आणि (ब)	४) दोन्हीही (अ) किंवा (ब) नाही

73) Which of the following statement/s is/are NOT correct?

- a) Measles and Rubella are highly contagious bacterial diseases that are spread by contact with an infected person through coughing and sneezing.
- b) The Union Ministry of Health and Family Welfare has initiated Measles-Rubella vaccination campaign in the age group of 9 months to less than 15 years.

Answer Options :

1) (a) only	2) (b) only	3) Both (a) and (b)	4) Neither (a) nor (b)

७४) क्लोनिंगबाबत खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

- अ) मानवी क्लोनिंग हे नॉनसोमॅटिक सेलद्वारे केले जाते
- ब) सोमॅटिक सेल म्हणजे शुक्राणू आणि अंडी वगळता शरीरातील कोणतीही पेशी
- क) पुनरुत्पादक क्लोनिंगमध्ये, नवीन तयार केलेला गर्भ एका परीक्षानळी मध्ये ठेवला जातो.
- ड) क्लोनिंगच्या बाबतीत मूल एकाच पालकापासून जन्माला आले आहे आणि त्याचा डीएनए आहे

पर्यायी उत्तरे :

१) (ब) आणि (ड) फक्त	२) (अ) आणि (क)	३) (ब) आणि (क)	४) (अ), (ब) आणि (ड)

74) Which of the following statements are correct regarding Cloning?

- a) Human Cloning is performed by the nonSomatic cell
- b) A somatic cell means, any cell of the body except sperm and egg
- c) In reproductive cloning, the newly created embryo will be placed in a test tube
- d) In case of cloning the child is born of a single parent and carries his/her DNA

Answer option :

1) (b) and (d) only	2) (a) and (c)	3) (b) and (c)	4) (a), (b) and (d)

- ७५) डीएनए लसीबाबत खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?
अ) या लसी बॅक्टेरियाच्या डीएनएच्या लहान, गोलाकार तुकड्यापासून बनलेल्या असतात.
ब) या लसीमध्ये प्रतिजन वाहून नेणारा जिवाणू DNA चा तुकडा थेट मानवाला दिला जातो.
क) ते प्रतिजन सोडते जे आपली रोगप्रतिकारक शक्ती सक्रिय करते.

पर्यायी उत्तरे :

- १) (अ) फक्त २) (अ) आणि (ब) फक्त ३) (अ), (ब) आणि (क) ४) (ब) आणि (क) फक्त
- 75) Which of the following statements are correct regarding DNA Vaccines?
a) These vaccines are made up of a small, circular piece of bacterial DNA
b) In these vaccines a piece of bacterial DNA carrying antigen is directly given to human beings.
c) It releases antigen which activates our immune system.

Answer option :

- 1) (a) only 2) (a) and (b) only 3) (a), (b) and (c) 4) (b) and (c) only

- ७६) वाऱ्याचा वेग सह लक्षात घेतला जाऊ शकतो.

अ) knots ब) kmph क) mps ड) mph

वरीलपैकी कोणते एकक बरोबर आहे/आहेत ?

- १) अ फक्त २) ब फक्त ३) अ, ब आणि क फक्त ४) वरील सर्व

- 76) Wind speed may be noted with

a) knots b) kmph c) mps d) mph

Which of the above unit is/are correct ?

- 1) a only 2) b only 3) a, b and c only 4) All of the above

- ७७) खालील विधाने विचारात घ्या:

विधान I : एअर रेफ्रिजरेटरमध्ये हवेद्वारे वाहून नेली जाणारी उष्णता केवळ योग्य उष्णतेच्या स्वरूपात असते.

विधान II : म्हणून, हवेच्या अभिसरणाचे वस्तुमान इतर रेफ्रिजरंट वापरलेल्या प्रणालींपेक्षा जास्त आहे.

विधान III : म्हणून, आवश्यक हवेचे परिसंचरण इतर रेफ्रिजरंट वापरलेल्या प्रणालींपेक्षा कमी आहे.

खालीलपैकी योग्य उत्तर निवडा:

- १) विधान I आणि विधान II बरोबर आहे २) विधान II आणि विधान III बरोबर आहेत
३) विधान ख आणि विधान III बरोबर आहेत ४) फक्त विधान ख बरोबर आहे

- 77) Consider the following statements :

Statement I : In an air refrigerator the heat carried by air is in the form of sensible heat only.

Statement II : Therefore, mass of air circulation required is more than other refrigerant used systems.

Statement III : Therefore, mass of air circulation required is less than other refrigerant used systems.

Select the correct answer from the following :

- 1) Statement I and Statement II are correct 2) Statement II and Statement III are correct
3) Statement I and Statement III are correct 4) Only Statement I is correct

- ७८) जेव्हा एखादी वस्तू द्रवपदार्थात अंशतः किंवा पूर्णपणे बुडवली जाते, तेव्हा उर्ध्वसारणाचा जोर हा इतका असतो.
१) वस्तूच्या वजना
२) वस्तूद्वारे विस्थापित द्रवपदार्थाच्या वजना
३) वस्तूच्या आकारमानाइतक्या द्रवपदार्थाच्या वजना
४) वरीलपैकी काहीही नाही
- 78) When a body is immersed in a fluid, partially or completely, the force of buoyancy is equal to ...
1) the weight of the body.
2) the weight of the fluid displaced by the body.
3) the weight of the volume of the fluid equal to the volume of body
4) None of the above
- ७९) 120 V आणि 60 W असे रेट केलेल्या इलेक्ट्रिक बल्बमधून वाहणारा विद्युत् प्रवाह आहे:
1) 2A
2) 7.2 A
3) 0.5 A
4) 1.5 A
- 79) The current flowing through an electric bulb rated 120 V, 60 W is :
1) 2A
2) 7.2 A
3) 0.5 A
4) 1.5 A
- ८०) आवर्त सारणीतील कालखंडात डावीकडून उजवीकडे जाताना खालील गोष्टींमध्ये घट होते:
१) प्रथम आयनीकरण ऊर्जा
२) परमाणु चार्ज
३) विद्युत ऋणात्मकता
४) धातू गुणधर्म
- 80) As you go from left to right across a Period on the periodic table there is decrease in :
1) First ionization energy
2) Nuclear charge
3) Electronegativity
4) Metallic character
- ८१) RDX बाबत खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत/आहेत?
अ) RDX म्हणजे रॉयल डिमॉलिशन एक्सप्लोझिव्ह आणि रिसर्च डिपार्टमेंट एक्सप्लोझिव्ह
ब) याला सायक्लोनाइट किंवा हेक्सोजन असेही म्हणतात.
क) RDX चे रासायनिक नाव १, ३, ५-ट्रायनायट्रॉल-१, ३, ५-ट्रायझिन आहे. ही एक पांढरी पावडर असून ती अतिशय स्फोटक आहे.
- पर्यायी उत्तरे :**
१) (ब) आणि (क) फक्त
२) (ब) आणि (ड)
३) (क) फक्त
४) (अ) आणि (क) फक्त
- 81) Which of the following statements is/are correct regarding RDX?
a) RDX stands for Royal Demolition eXplosive and Research Department eXplosive
b) It is also known as cyclonite or hexogen.
c) The chemical name for RDX is 1, 3, 5-trinitro-1, 3, 5-triazine. It is a white powder and is very explosive.
- Answer option :**
1) (b) and (c) only
2) (b) and (d) only
3) (c) only
4) (a) and (c) only

८२) खालीलपैकी कोणती सामग्री अणुइंधन म्हणून वापरली जाते/नसते ?

- अ) युरेनियम ब) शिसे क) थोरियम ड) क्रोमियम

पर्यायी उत्तरे :

- १) (अ) आणि (ब) फक्त २) (क) फक्त ३) (अ), (क) आणि (ड) ४) (अ), (ब), (क), (ड)

82) Which of the following materials is/are not used as Atomic fuel?

- a) Uranium b) Lead c) Thorium d) Chromium

Answer option :

- 1) (a) and (b) only 2) (c) only 3) (a), (c) and (d) 4) (a), (b), (c), (d)

८३) सिस्टीमा नेचर हा ग्रंथ प्रकाशित करणाऱ्या वर्गीकरणशास्त्रज्ञाचे नाव :

- १) बेंथम आणि हूकर २) कार्ल लिनियस ३) इंग्लर आणि प्रॅटल ४) आर्थर क्रॉनक्रिस्ट

83) Name taxonomist who published Systema Naturae :

- 1) Bentham and Hooker 2) Carl Linnaeus
3) Engler and Prantle 4) Arthur Cronquist

८४) खालीलपैकी कोणते सत्य आहेत ?

- अ) एपिफाइट्स ही अशी झाडे आहेत जी त्यांचे पाणी आणि पोषक द्रव्ये हवेतून मिळवतात
ब) हायड्रोफाइट्स ही फुलांची झाडे आहेत जी जिवंत पाण्यात बुडलेल्या पाण्याशी जुळवून घेतात
क) झिरोफाइट्स ही अशी वनस्पती आहेत जी हंगामी किंवा बारमाही दुष्काळासाठी दत्तक घेतली जातात

पर्यायी उत्तरे :

- १) (अ) फक्त २) (अ) आणि (ब) फक्त ३) (अ), (ब) आणि (क) ४) (ब) आणि (क) फक्त

84) Which of the following are true?

- a) Epiphytes are plants that derive their water and nutrients from air
b) Hydrophytes are flowering plants adapted to living submerged water
c) Xerophytes are plants which are adopted to seasonal or perennial droughts

Answer Options :

- 1) (a) only 2) (a) and (b) only 3) (a), (b) and (c) 4) (b) and (c) only

८५) खालील कोणते विधान चुकीचे आहे ?

- १) जलचर प्राण्यांच्या श्वासोश्वासाची गती जास्त असते.
२) जलचर श्वसनासाठी पाण्यात विरघळलेल्या ऑक्सिजनचा उपयोग करतात.
३) ऑक्सिजन पाण्यामध्ये अतिशय जास्त प्रमाणात विरघळतो.
४) जलचर प्राण्यांना उपलब्ध असलेला ऑक्सिजन हवेतील ऑक्सिजनपेक्षा कूप कमी असतो.

85) Which of the following statement is incorrect?

- 1) Aquatic animal has higher speed of respiration
2) For respiration an aquatic animals used water dissolved oxygen
3) In water Oxygen get dissolved in higher level.
4) Available oxygen for quatic animals in water is low as compare to Air

८६) पुढे ५ विधाने आणि नंतर ३ विधाने विशिष्ट क्रमाने एकत्र करून पर्याय जुळवले आहेत. त्यातून तार्किकदृष्ट्या यथार्थ युक्तिवाद निर्देशित करणारा पर्याय निवडा. युक्तिवाद यथार्थ ठरण्यासाठी जुळणीतील ३ रे विधान हे त्या आधीच्या २ विधानांवर आधारित निष्कर्ष विधान असायला हवे.

- a) ट्रायथलॉन हा क्रीडाप्रकार तंदुरुस्ती प्रेरित आहे. b) 'आयर्नमॅन' हा लोकप्रिय ट्रायथलॉन क्रीडाप्रकार आहे.
c) 'आयर्नमॅन' हा तंदुरुस्ती प्रेरित क्रीडाप्रकार आहे. d) 'आयर्नमॅन' कदाचित तंदुरुस्ती प्रेरित क्रीडाप्रकार आहे.
e) तंदुरुस्ती प्रेरित क्रीडाप्रकारामध्ये ट्रायथलॉन लोकप्रिय आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- १) (b), (e), (c) २) (b), (c), (e) ३) (c), (a), (d) ४) (b), (d), (a)

86) Given below are 5 statements followed by options composed of 3 statements put together in a specific order. Choose the option that indicates logically valid argument. To be valid the 3rd statement of the composition should be the conclusion based on preceding 2 statements.

- (a) Traithlon is fitness driven sports. (b) 'Ironman' is a popular triathlon.
(c) 'Ironman' is fitness driven sports. (d) 'Ironman' may be fitness driven sports.
(e) Among Fitness driven sports, Traithlon is popular.

Answer options :

- 1) (b), (e), (c) 2) (b), (c), (e) 3) (c),(a) (d) 4) (b), (d), (a)

८७) एका विशिष्ट सांकेतिक भाषेत, 'Ka Bi Pu Ya' चा अर्थ आहे 'तू खूप हुशार आहे'; 'Ya Lo Ka Wo' चा अर्थ आहे 'ते खूप हुशार वाटतात.'; 'La Pu Le' चा अर्थ 'तू पाहू शकतो' व 'Sun Pun Yun Ya' चा अर्थ 'ती किती हुशार आहे'. ह्या विशिष्ट सांकेतिक भाषेत 'आहेस' हा अर्थ सांगणारा शब्द कोणता ?

- १) Ka २) Bi ३) Le ४) Pu

87) In a certain code language, 'Ka Bi Pu Ya' means 'You are very intelligent'; 'Ya Lo Ka Wo' means 'They seem very intelligent'; 'La Pu Le' means 'You can see' and 'Sun Pun Yun Ya' means 'How intelligent she is'. In that code language, which of the words means 'are' ?

- 1) Ka 2) Bi 3) Le 4) Pu

८८) 'A+B' चा अर्थ A हे B चे वडील आहेत.

'A-B' चा अर्थ A ही B ची पत्नी आहे.

'A×B' चा अर्थ A हा B चा भाऊ आहे

'A÷B' चा अर्थ A ही B ची मुलगी आहे.

जर S-T+Z, असेल तर खालीलपैकी सत्य विधान कोणते?

- १) S ही Z ची मुलगी आहे. २) Z ही S ची काकू आहे.
३) S ही Z ची काकू आहे. ४) S ही Z ची आई आहे.

88) 'A+B' means A is the father of B.

'A-B' means A is the wife of B.

'A×B' means A is the brother of B.

'A÷B' means A is the daughter of B.

If S-T+Z, then which of the following is true ?

- 1) S is the daughter of Z 2) Z is the aunt of S.
3) S is the aunt of Z. 4) S is the mother of Z.

८९) काही अक्षरे गहाळ असलेली एक अक्षरमालिका दिलेली आहे. गहाळ अक्षरे मालिकेतील क्रमानुसार एका पर्यायात दिलेले आहेत. तो पर्याय निवडा.

_a b b b_b a b b

१) a a b

२) b a b

३) a b b

४) b b a

89) A letter series with some missing letters is given. The missing letters, with the sequence in the series are given in one of the options. Select that option.

_a b b b _b_b a b b

1) a a b

2) b a b

3) a b b

4) b b a

९०) राशीबद्धल दिलेली पुढील माहिती अभ्यासा आणि त्यांचे उचित वर्णन करणारा पर्याय निवडा -

राशी X -30 पेक्षा मोठी असलेली सर्वात लहान मूळ संख्या

राशी Y -36 पेक्षा लहान असलेली सर्वात मोठी मूळ संख्या

१) X ही राशी मोठी आहे २) Y ही राशी मोठी आहे.

३) X आणि Y या राशीत फरक नाही

४) एक राशी दुसरीपेक्षा सहाने लहान आहे.

90) Study the information given below about quantities and select option that describes these appropriately.

Quantity X - The least prime number greater than 30

Quantity Y - The greatest prime number less than 36

1) Quantity X is greater 2) Quantity Y is greater

3) There is no difference between the quantities X and Y

4) One quantity is less by six than other quantity.

९१) खालील प्रश्नामध्ये (: :) या चिन्हाच्या डावीकडील दोन पदांमध्ये विशिष्ट संबंध आहे व तसाच संबंध उजवीकडील दोन पदांमध्ये आहे. तर प्रश्नचिन्हाच्या जागी योग्य पर्याय निवडा.

CLOSE : DNRWJ :: OPEN : ?

1) PRJO

2) RPJB

3) PRHR

4) RZWR

91) In the following question, there is some relation between the two terms to the left of (: :) and the same relationship holds between the two terms to its right. Select correct alternative in place of question mark.

CLOSE : DNRWJ :: OPEN : ?

1) PRJO

2) RPJB

3) PRHR

4) RZWR

९२) प्रियाचे प्राप्तांक नेहा पेक्षा जास्त आहेत. हर्षचे प्राप्तांक राकेश एवढे आहेत. राहुलचे प्राप्तांक दिव्या पेक्षा कमी आहेत. नेहाचे प्राप्तांक हर्ष पेक्षा जास्त आहेत. दिव्याचे प्राप्तांक राकेश पेक्षा कमी आहेत. सर्वात कमी कोणाचे प्राप्तांक आहेत ?

१) दिव्या

२) हर्ष

३) राहुल

४) नेहा

92) Priya scored more than Neha. Harsh scored as much as Rakesh. Rahul scored less than Divya. Neha scored more than Harsh. Divya scored less than Rakesh. Who scored the lowest ?

1) Divya

2) Harsh

3) Rahul

4) Neha

९३) झिना आणि दिना यांनी स्वतःची ताकद अजमावण्यासाठी A पासून B पर्यंत व परत अशी सायकल शर्यत लावण्याचे ठरवले. B पर्यंत जाताना झिनाने दर ताशी सरासरी ३० किमी तर A पर्यंत जाताना दर ताशी सरासरी १० किमी अंतर कापले. दोन्ही दिशांना जाताना दिनाने दर ताशी सरासरी २० किमी अंतर कापले. जर दोघींनीही एकाच वेळी शर्यत सुरु केली असेल तर निकाल दर्शवणारा उचित पर्याय निवडा.

- १) दोघींनी एकाच वेळी शर्यत पुरी केली.
- २) शर्यत पूर्ण करण्यासाठी झिनाने दिनापेक्षा जास्त वेळ घेतला.
- ३) शर्यत पूर्ण करण्यासाठी दिनाने झिनापेक्षा अधिक वेळ घेतला.
- ४) निकाल निश्चितीसाठी दिलेली माहिती पुरेशी नाही.

93) For testing their stamina Zina and Dina decided to have a cycling race from point. A to B and back. Zina average 30 km per hour to B and 10 km per hour to point A. Dina average 20 km per hour in both directions. If both began the race at the same time select the appropriate option that indicates the result.

- 1) Both finish race at the same time.
- 2) Zina took more time than Dina to complete the race.
- 3) Dina took more time than Zina to complete the race.
- 4) Data given is not sufficient to determine the result.

९४) @, #, %, z आणि © या संकेतांचा खालीलप्रमाणे उपयोग केलेला आहे.

- 'A@B' चा अर्थ आहे 'A', B पेक्षा लहान नाही.
'A#B' चा अर्थ आहे 'A', B पेक्षा लहान नाही आणि B एवढा नाही
'A%B' चा अर्थ आहे 'A', B पेक्षा मोठा नाही
'A©B' चा अर्थ आहे 'A', B पेक्षा मोठा नाही आणि B पेक्षा लहान नाही.
'AzB' चा अर्थ आहे 'A' B पेक्षा मोठा नाही आणि B एवढा नाही.

खाली चार विधाने आणि त्यावरून काढलेले तीन निष्कर्ष दिलेले आहेत -

विधाने : (a) J#H (b) H©T (c) TzR (d) R%F

निष्कर्ष : (I) J#R (II) R#F (III) J#T

निष्कर्षाबाबत योग्य पर्याय निवडा :

- १) फक्त (I) सत्य आहे
- २) फक्त (I) आणि (II) सत्य आहेत
- ३) फक्त (III) सत्य आहे
- ४) सर्व सत्य आहेत

94) The symbols @, #, %, z and © are used as follows.

- 'A@B' means 'A' is not less than B.
'A#B' means 'A' is not less than B and not equal to B.
'A%B' means 'A' is not greater than B.
'A©B' means 'A' is not greater than B and not less than B.
'AzB' means 'A' is not greater than B and not equal to B.

Four statements and three conclusions derived from them are given below.

Statement - (a) J#H (b) H©T (c) TzR (d) R%F

Conclusions - (I) J#R (II) R#F (III) J#T

Select correct option about conclusions :

- 1) Only (I) is true
- 2) Only (I) and (II) are true
- 3) Only (III) is true
- 4) All are true

९५) प्रश्नार्थक चिन्हाच्या ठिकाणी योग्य पर्याय निवडा.

$$\text{जर } 4 \times 5 = 1620$$

$$5 \times 6 = 2530$$

$$6 \times 7 = 3642$$

$$\text{तर } 4 \times 9 = ?$$

१) १६३६

२) १६८१

३) १६६४

४) १६४५

95) Select correct option in place of question mark.

$$\text{If } 4 \times 5 = 1620$$

$$5 \times 6 = 2530$$

$$6 \times 7 = 3642$$

$$\text{Then } 4 \times 9 = ?$$

1) 1636

2) 1681

3) 1664

4) 1645

९६) अनिलने, प्रत्येकी एका पेन्सिलपेक्षा आठ रुपये जास्त किंमत असलेली १६ पेने; प्रत्येकी ₹ ३० किंमत असलेल्या १२ वह्या; प्रत्येकी ₹ १० किंमत असलेल्या १० पेन्सिली आणि प्रत्येकी एक वही व एक पेन्सिल यांच्या एकत्रित किमतीपेक्षा ₹ ३५ कमी किंमत असलेले ६ खोडरबर खरेदी केले. अनिलने खर्च केलेली एकूण रक्कम दाखवणारा पर्याय निवडा.

१) ₹ ९१०

२) ₹ ७७८

३) ₹ १०१०

४) ₹ ७३८

96) Anil purchased 16 pens costing eight rupees more than that of a single pencil; 12 note books each costing ₹ 30 ; 10 pencils each costing ₹ 10; and 6 erasers each costing ₹ 35 less than the combined cost of a single note book and a pencil. Select the option that indicates the total amount spent by Anil.

1) ₹ 910

2) ₹ 778

3) ₹ 1010

4) ₹ 738

९७) एक आयताकृती जागा ६० मी. लांब आणि ४० मी. रुंद जागेला दोन जॉर्गींग मार्ग जागेच्या आतल्या बाजूला आहेत. उर्वरित जागेत व्यायामाचे साहित्य आहे. व्यायामाच्या साहित्याची जागा २१०९ स्क्वे. मी. आहे. जॉर्गींग मार्गाची रुंदी किती आहे?

१) ५५ मी.

२) ४४ मी.

३) २२ मी.

४) ३३ मी.

97) A rectangular space 60 m. long and 40 m. wide has two paths for jogging in the middle of the space and rest of the space has exercise equipment. The area of the exercise equipments is 2109 sq. m. What is the width of the jogging path?

1) 55 m.

2) 44 m.

3) 22 m.

4) 33 m.

९८) $3\sqrt{2}$, यांचा गुणाकार a आहे , २ व $\sqrt{3}$, यांचा गुणाकार b आहे आणि २ व $\sqrt{6}$ यांचा गुणाकार c आहे. जर x हा a व b यांच्या बेरजेचा वर्ग असेल, y हा ६ व (५-c) यांचा गुणाकार असेल आणि z हा २ चा वर्ग व ३ चा वर्ग यांचा गुणाकार असेल तर xy/z ची किंमत काय?

१) १

२) $30 - 92\sqrt{6}$

३) $30 + 92\sqrt{6}$

४) ३६

98) a is the product of 3 and $\sqrt{2}$, b is the product of 2 and $\sqrt{3}$, and c is the product of 2 and $\sqrt{6}$. If x is the square of the sum of a and b, y is the product of 6 and (5-c) and z is the product of square of 2 and square of 3, then what is the value of xy/z ?

1) 1

2) $30 - 12\sqrt{6}$

3) $30 + 12\sqrt{6}$

4) 36

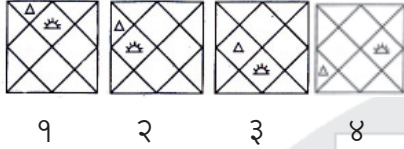
९९) एका रांगेत वेगवेगळ्या वयाचे ६ लोक उभे आहेत. दोन वर्षांनंतर त्यांचे सरासरी वय ४३ होईल आणि सातवी व्यक्ती, त्यांच्यासोबत आली असता, त्याचे सध्याचे सरासरी वय ४५ बनेल, तर सातव्या व्यक्तीचे सध्याचे वय किती ?

- १) ५२ २) ६९ ३) ४३ ४) ३९

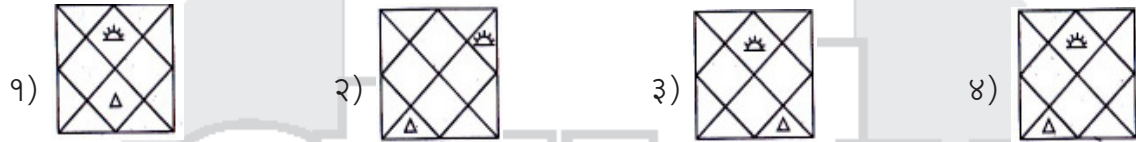
99) 6 persons are standing in a queue with different ages. After two years, their average age will be 43 and when seventh person joins them, the present average age becomes 45. Then what is the present age of the seventh person ?

- 1) 52 2) 69 3) 43 4) 31

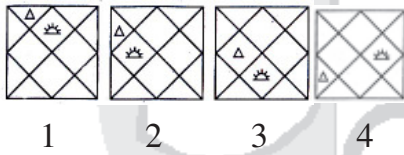
१००) खालील आकृत्या १, २, ३, ४ विचारात घ्या.

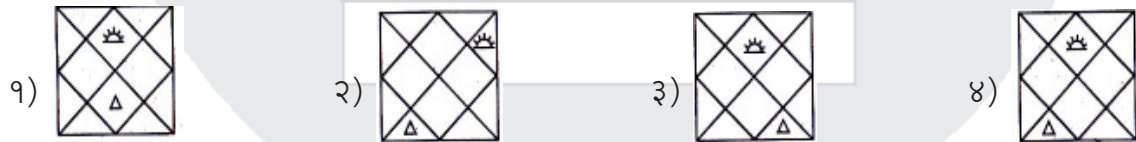
वरील आकृत्या १ ते ४ दरम्यान, दोन चिन्हे त्यांचे स्थान एका नियमित दिशेने बदलत आहे. तो क्रम लक्षात घेऊन पाचव्या स्थितीत ती आकृती कशी असेल ती शोधा.

100) Consider the following figures 1, 2, 3, 4.

In the above figures 1 to 4, the two symbols are changing their position in a regular direction. Given that sequence, find what the figure would look like in the fifth position.

सराव पेपर (८ एप्रिल, २०२३)

१) संयुक्त राष्ट्र महासभेने सरकारच्या प्रस्तावावर २०२२ हे वर्ष शाश्वत पर्वतीय विकासाचे आंतरराष्ट्रीय वर्ष म्हणून घोषित केले.

१) भूतान प्रजासत्ताक २) तुर्की प्रजासत्ताक ३) चीन प्रजासत्ताक ४) किर्गिझ प्रजासत्ताक

1) The United Nations General Assembly declared the year 2022 as the International Year of Sustainable Mountain Development, at the proposal of the Government of the

1) Republic of Bhutan 2) Turkish Republic 3) Republic of China 4) Kyrgyz Republic

उत्तरे : महाराष्ट्र अराजपत्रित सेवा (गट ब व गट क) पूर्व परीक्षा सराव पेपर

१-४	२-३	३-२	४-३	५-४	६-२	७-४	८-३	९-१	१०-१
११-४	१२-२	१३-१	१४-४	१५-१	१६-२	१७-३	१८-४	१९-४	२०-१
२१-४	२२-४	२३-३	२४-३	२५-१	२६-२	२७-४	२८-२	२९-२	३०-२
३१-१	३२-४	३३-४	३४-१	३५-१	३६-१	३७-२	३८-१	३९-४	४०-४
४१-१	४२-२	४३--२	४४-१	४५-१	४६-३	४७-१	४८-३	४९-३	५०-२
५१-३	५२-१	५३-४	५४-२	५५-३	५६-२	५७-४	५८-४	५९-४	६०-३
६१-४	६२-४	६३-४	६४-२	६५-२	६६-४	६७-२	६८-४	६९-१	७०-२
७१-३	७२-१	७३-४	७४-४	७५-३	७६-४	७७-१	७८-२	७९-३	८०-४
८१-४	८२-२	८३-२	८४-३	८५-३	८६-२	८७-२	८८-४	८९-२	९०-३
९१-३	९२-३	९३-२	९४-३	९५-१	९६-२	९७-४	९८-१	९९-२	१००-२